

Billedskærerer

Af Søren Vadstrup
Maj 2006

Billedskærerfagets storhedstid i Danmark var i 1500-tallet, hvor der blev fremstillet altertavler, dragkister, skabe, møbler og udstyr til fine rum "en masse". Den største mester på denne tid var Claus Berg i Odense, Abel Schrøder i Næstved samt Hans Bryggmann i Slesvig.

De skiftende stilarter i dansk bygningskultur stillede nye krav til billedskærerfaget og helt frem til funktionalismens gennembrud i arkitekturen omkring 1930 finder man billedskærerarbejder på de fleste bygninger og inventar - med jugend, art nouveau og "skønvirke" som slut-stilarterne.

I dag er billedskærerfaget nærmest forsvundet i Danmark. Efter funktionalismens "rene" former har slået igennem, designes eller fremstilles der så at sige aldrig nye bygningsdele, møbler eller ting med udskårne dekorationer på.

De få danske billedskærere arbejder derfor udelukkende med skæring af kopier af gamle ting eller med restaurering. De fleste opgaver består i restaurering af kirkeinventar.

I visse egne af landet er byggeskikken karakteriseret ved særligt fine billedskærerarbejder, f.eks. de flotte sønderjyske døre eller de udskårne dekorationer i bindingsværket i Sønderjylland og Nørrejylland (Ålborg) eller andre "bindingsværksbyer" som f.eks. Køge.

Skulle nogle af disse udskårne detaljer mangle eller trænge til udskiftning eller istandsættelse, er det dog stadig muligt at få selv de vanskeligste billedskærerarbejder udført her i landet.

Forholdsvis enkle former kan måske udføres af en snedker; men meget få snedkere har ordentligt værktøj eller mestrer de nødvendige arbejdsteknikker til mere detaljerede eller krævende billedskæringsopgaver.

En nutidig billedskærer skal som sine forgængere i faget, foruden at være en dygtig håndværker også helst have kunstneriske evner. Men til forskel fra fagets tidligere epoker, skal billedskærere i dag kunne arbejde i samtlige stilarter op gennem tiden - den ene dag i vikingestil og den næste i barok. Det stiller meget store krav til viden, indlevelse og kreativitet.

Billedskærerens foretrukne træsort har gennem tiderne været egetræ, lindetræ eller nøddetræ. Ved reparationsarbejder på gamle billedskærerarbejder er det vigtigt, at tilføjelser, nyudskæringer m.v. udføres i samme træsort som det øvrige, samt at årerforløbet også passer sammen.

Der findes cirka 10 udøvende billedskærerværksteder i Danmark, hvoraf de fleste ligger i Sønderjylland og hovedsageligt fremstiller de der så populære udskårne "brudekister". Man

kan ikke uddannelse sig til billedskærer i Danmark mere, hvorfor dette må ske i Sverige, Tyskland, England eller Frankrig.